



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Disputationes Theologicae

Quatuor Tomis distinctæ: Quibus Univerſa Theologia Scholastica Clare,
Breviter & accuratè explicatur

De Deo, Et De Angelis

Martinon, Jean

Burdegalae, 1644

Sect. 4. An Deus æqualiter omnia diligat, & vtrum in Deo ſit deſideriu[m]
& ſpes.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73898)

Obijcies secundò: Non potest esse iustitia inter personas diuinas, defectu sufficientis alteritatis seu distinctionis: ergo neque amicitia: quippe quæ non minùs est ad alterum, quàm iustitia.

257
Iustitia est magis ad alterum, quam charitas.

Respondeo negando consequentiam, cum ratione ibi subiuncta. Iustitia enim est magis ad alterum, quia non tendit ad unitatem amantium, vt facit charitas & amicitia. *Amicus enim esse vult alter Hercules, & alter ipse, vt ait Aristoteles lib. 7. Eudemiorum cap. 15. & lib. 9. Ethic. cap. 8. Anima vna, inquit, & amicorum vna sunt communia.* Quod autem facit imperfectè tantùm amicitia creata: hoc habet perfectissimè amicitia increata personarum diuinarum, quæ sunt vnica essentia, & voluntas, & amor, & consilium. Porro iustitia non potest esse nisi inter naturas intellectuales diuersas, propterea quòd requirit essentialiter ius in vno, & debitum in altero. Ius autem & debitum, seu obligatio iuri respondens, non est hypostasis, sed naturæ intellectualis quæ talis. Vt sic enim, & non aliter, est capax iuris & obligationis moralis ad aliquid agendum. Natura autem vna & eadem non potest quicquam sibi ipsi debere ex rigore iustitiæ, cui iuri annexa est potestas compellendi coram superiore, si non desit superior ad quem recurri possit.

SECTIO IV.

An Deus equaliter omnia diligit: & vnum in Deo sit desiderium & spes?

26.
Circum primum: doctrinam Thomæ q. 20. art. 3. & 4. & communis Theolorum est, Deum ex parte actus diligere omnia equaliter: quia equali seu potius vno & eodem actu omnia diligit. Ex parte verò obiectorum diligit inæqualiter: quia magis amat obiecta meliora & magis amabilia. Amat enim conuenienter vnumquodque, iuxta ipsius meritum vel dignitatem. Item quia magis amat ea quibus vult & confert maius bonum. Nam bene velle, & bene facere, est amare.

Deus non diligit equaliter omnia, sed magis vnum quàm aliud.

Circum quam doctrinam Nota primò, eam non ita esse accipiendam, quin ex parte ipsius quoque actus prout virtualiter aut ratione distinguitur in plures, id est, ex parte tendentiæ vitalis ipsius Dei ad obiecta, sit inæqualitas, quatenus Deus magis afficitur vel estimatiue seu appreciatiuè, vel etiam intensiue virtualiter ad vnum, quàm ad aliud, magis vnum estimando quàm aliud; aut vnum habendo magis, charum & gratum quàm aliud: vel vni volendo & faciendo plus boni, quàm alteri: vt rectè notauit Dionys. Chartus, in 3. dist. 32. q. vnica in fine, vbi sic ait: *Potest dici maior dilectio Dei ad vnum quàm ad alium, ex parte ipsius dilectionis, non secundum id quod est (realiter*

scilicet & absolute spectatum) sed per relationem seu respectum ad eius amatum, secundum quod maius bonum vult vni quàm alteri. Ita quod hoc non est solum ex parte voliti, sed & volentis per respectum ad volitum. Nempe quòd maius bonum vni largitur quàm alteri, ex hoc est, quòd vult & fauet, ac communicare intendit, proposuit, & decreuit plus vni, quàm alteri. Et quidem aliter intelligi nequit, quomodo Deus diligit magis vnum quàm aliud, si obiecta tantum sint inter se inæqualia, & Deus non magis ad vnum afficitur, quàm ad aliud. Nam maior dilectio non est formaliter maior bonitas obiecti: sed est maior affectus voluntatis circa obiectum.

Nota secundò, Deum quidem amare magis appreciatiuè obiecta meliora: quia vnumquodque estimat iuxta ipsius meritum & dignitatem: Itemque magis diligere per affectum simplicis complacentiæ, id quod de se est magis bonum & amabile. Vnumquodque enim illi placet iuxta gradum suæ bonitatis. Quo pacto plus se amat infinite, tum estimatiue, tum per affectum complacentiæ, quàm omnia bona creata: & excellentius amat magis ea quæ meliora sunt. Attamen amore efficaciter amat inæqualiter aliqua, quæ in seipsis equalia sunt: & aliquando minus præfert maiori. Exempli gratia, è duobus Angelis equalibus voluit efficaciter istum creare, non alium: è duobus hominibus equaliter indignis, voluit dare vni spatium poenitendi, non alteri: aut fortius vnum ad poenitentiam vocare, quàm alterum. Item Deus non semper, neque necessariò, physica vel morali necessitate, vult efficaciter id quod optimum est. Quod in plurimis est impossibile: nempe in ijs quorum multitudo possibilis progreditur in infinitum, & quolibet dato, datur aliud melius. In alijs non est necessarium. Deus enim liber est ad se communicandum ad extra prout vult: & nulli creaturæ absolute debitor fuit, vt teneatur illam producere ratione suæ maioris bonitatis, quæ si purè creata est, vt supponimus, respectu Dei nihil est, quantacunque sit in seipsa. Quare Deus potest liberè abstinere ab illius productione. Videri possunt quæ diximus disput. 13. sect. 5.

Neque propterea est in Deo vitiosa personarum acceptio, cum ex equalibus vnum alibi præfert quoad amorem efficacem, & collationem suorum beneficiorum. Quia nulli delictor est eius boni quod illi negat, aut in quò alterum ei præponit: sed cum sit omnium Dominus supremus & independens, dat esse creaturis, & sua beneficia, rebus creatis non debita, distribuere prout vult. Dico autem, *Non debita*: quia Deus non deest in illis quæ vel iure connaturali exiguntur à causis secundis, nisi cum interdum suam omnipotentiam per miracula manifestat: vel debentur creaturis intellectualibus ex pacto liberè cum illis inito, per quod Deus se spontè debitorem illis constituit.

Circum secundum: Sunt qui existimant deesse

desiderium formaliter ac proprie sumptum, prout distinguitur ab amore, repugnare diuine voluntati, propter imperfectionem quam includit, quatenus est de bono quod desiderans nondum habet. In hac sententia videtur esse D. Thom. q. 20. art. 1. ad 2. quem sequuntur, Molina & alij ad eundem articulum: Capreol. in 1. dist. 45. art. 1. conclus. 5. & Didacus Ruis disp. 52. de voluntate Dei, sect. 7. num. 3. & sequentibus.

S. Thom.
Molina.
Capreol.
Ruis.

39.
Desideriū,
formaliter
& proprie
sumptum
est in Deo.

Contrarium verò censent Suar. lib. 3. de attrib. cap. 7. num. 4. Vasques disp. 84. cap. 1. num. 1. & alij Recentiores, quibus subscribo. Ratio præcipua est, quia saltem circa bona Dei extrinseca est in ipso voluntatis locus actui formali & proprio desiderij, quod est de bono absente. Sunt enim plurima Dei bona extrinseca, id est, Deo grata, & ad eius laudem vel cultum pertinentia, quæ ipse vult esse, antequam sint: imò tunc multa quæ re ipsa nunquam erunt, tamen Deus ea velit per actum simplicis desiderij. Huiusmodi est voluntas, quæ vult omnes homines saluos fieri, & ad agnitionem veritatis peruenire. 1. Timoth. 2. quæ vult sua mandata ab omnibus seruari, quæ vult fidem euangelicam Iusti propagari, & alia id genus, quæ partim fiunt in tempore iuxta Dei voluntatem, partim propter hominum negligentiam vel malitiam non eueniunt. Hoc desiderium Scriptura exprimit, quando Deum sic loquentem inducit Isa. 5. *Quid optavi facere vineæ meæ & non feci? expectavi ut faceret vnas fecerit autem labruscas.* Vbi per verbum, *expectavi*, significat expectationem voluntatis, id est, *speravi*, aut, *desideravi*. Et Ezech. 18. v. 23. *Nunquid voluntatis meæ est mors impij dicit Dominus, & non ut conuertatur à vijs suis, & viuat?* id est, desidero eius conuersionem & salutem. Neque propterea est vlla imperfectio in Deo, in eo quòd tale bonum non fuerit præsens, & realiter existens ab æterno: neque in eo quòd antequam sit, velit illud esse suo tempore, quod est desiderare ut sit. Non enim desiderat ex impotentia habendi bonum præsens, si vellet: sed ex libera & suauis dispositione suæ prouidentie. Confirmabitur amplius hæc sententia respondendo argumentis aduersionum.

30.
Tria genera
bonorum
quæ Deus
potest de-
siderare.

Opponit primò Didacus Ruis loco supra cit. Tria esse genera bonorum quæ Deus potest intelligi desiderare. Primum est eorum, quæ solus ipse facturus est: sed Deus non potest rectè dici ea desiderare: absurdum enim esset dicere Deum desiderasse ab æterno mundi creationem v. g. vel nunc desiderare mortuorum omnium resurrectionem. Secundum genus est eorum quæ Deus in hominibus facturus est efficaciter, cooperante libero arbitrio creato. Et ita ea desiderare nequit: quia obiectum proprium desiderij est bonum absens comparatione desiderantis, & absens amicis quibus desideratur, pro tempore, pro quo desideratur.

Tornus. I.

At ea quæ Deus vult prædicto modo, sunt ab æterno præsentia diuine scientiæ, non aliter quàm postquam sunt facta: & sunt infallibiliter præsentia illis quibus Deus ea vult, eo tempore pro quo vult. Tertium denique genus est eorum quæ Deus vult antecedenter inefficaciter & conditionaliter: quæque non sunt euentura, defectu liberæ cooperationis creaturarum: cuiusmodi est voluntas saluandi eos qui non saluabuntur, eò quòd nolent cooperari Dei auxilio, & vii medijs ab ipso oblatis. Et circa hæc non potest Deus habere desiderium: quia quando præsens videtur negatio boni, non desideratur illud bonum pro illo tempore. Nemo quippe sibi, nec filio suo salutem desiderat pro eo tempore, quo præsentem eius morbum videt, sed pro tempore sequenti, in quo nondum videt eum ægrota- re. Deus autem habet præsentem ab æterno negationem, & omissionem omnium bonarum operationum, quibus in quocumque tempore creaturæ voluntates creaturæ sunt: ergo non potest pro illis temporibus desiderare prædictas volitiones.

Respondeo tria membra huius diuisionis falsum continere. Primum enim falsum est non posse Deum desiderare, id est, velle facere suo tempore, bonum, quòd ipse solus facturus est. Sicut ros multa desiderat facere, quæ ipsi soli faciemus suo tempore, independenter à libero concursu alterius: præterquam à generali concursu primæ. Secundò, falsum est non posse Deum desiderare bona, quæ vult efficaciter cum creaturis facere, cooperante libero earum arbitrio. Sufficit enim ad desiderandum quòd illud bonum nondum sit, quamuis sciatur esse futurum infallibiliter, & sit futurum præsens amicis, quibus desideratur, eo tempore, pro quo desideratur. Christus enim de seipso dicebat Luc. 22. *Desideria desideravi, id est, parati hebraica, vehementer desideravi, hoc pascha manducare vobiscum, antequam pascam.* Et tamen præsciebat infallibiliter se illud comesturum cum discipulis, esseque illud futurum præsens sibi, & Apostolis, quibus desiderabat, eo tempore, pro quo desiderabat. Sic etiam desiderabat conuersionem, & salutem eorum, quos præsciebat infallibiliter esse cooperaturos, & saluandos: eandemque Deus expetit, & desiderat. Nec obest quòd omnia sunt Deo ab æterno præsentia obiectiua, id est, sciatur à Deo perfectissimè esse futura, & tam bene ab ipso cognoscantur, ac si re ipsa existerent. Nam, hoc non obstante, sunt verè, & realiter futura, & absentia ab illis, quibus desiderantur, quamdiu tantum futura sunt. Desiderium autem fertur in rem secundum eius existentiam realem, quam cupimus esse eo tempore, pro quo rem esse desideramus. Tertio denique falsum est non posse desiderare bonum, quòd præscit non esse futurum, defectu cooperationis liberæ creaturarum. Licet enim præsciat so-

31.

TINO
US
part
MI

Ff

re negationem, id est, non fore bonum: potest tamen desiderare ut esset, ita ut sit contra Dei voluntatem quod non sit, quodque creatura non liberè cooperetur auxilio, quo inuitatur ad cooperandum. Nemo etiam est, qui sibi, vel filio desiderare non possit sanitatem pro eo tempore, quo morbum fore presentem prouidet. Potest enim desiderare ut esset sanitas loco morbi. Dixi, *pro eo tempore, quo morbum fore presentem prouidet*: quia de morbo iam presenti est tristitia, & displicentia quod sanitas non sit. Desiderium uero, respicit tempus futurum, & absentiam boni, quod desideratur, quamdiu desideratur. Quod autem praesciatur infallibiliter non esse futurum, eiusque negatio sit ab aeterno praesens obiectiue Deo, non impedit quod nemis simplici affectu desiderij potuerit Deus optare ut bonum illud esset: sicut non impedit quod minus creaturas ad illud operandum inuitet suis gratijs preuenientibus. Denique Deus non vult tantum conditionaliter nos eius praeccepta seruare, si velimus: sed vult nos ea seruare, quamuis nolimus: ita ut, nolendo, faciamus contra Dei voluntatem. Ergo Deus uolebat ut faceremus oppositum. Ergo desiderabat v. g. ut ipsum amaremus, vel poenitentiam ageremus, eo tempore, quo ad id tenebamur. Ergo habebat desiderium ut id fieret.

Opponit secundò, neminem desiderare id, quod potest efficaciter obtinere, si vult, & quando vult: sed tamen absolute non vult. Deus autem, cum sit omnipotens, potest efficaciter obtinere quicquid efficaciter vult, & quando vult.

Possumus desiderare id quod possumus efficaciter obtinere, si velimus.

Respondeo negando maiorem. Possumus enim verè, & sincerè desiderare aliquid, atque ad illud consequendum media quaedam adhibere: tamen non illud velimus absolute, id est, ut Gallicè dicimus, *resoluè*, voluntate scilicet omnino nolente permittere oppositum, sed paratè quiduis impendemus, & superare quacunque impedimenta. Sic aegrotus desiderat sanitatem, quamuis non velit eam consequi per media illicita, puta operà demonum, & neque per media acerbissima, ut per eruris, aut brachij sectionem: adeò ut mori malit, si non potest mortem vitare aliter, quam per huiusmodi media. Atque ita Superiores temporales, & spirituales, qui suauiter regunt subditos, desiderant quidem omnia ab illis recte fieri, non tamen compellunt quacunque via, sed aliqua tolerant, & humanae fragilitati permittunt. Sic etiam Deus, qui desiderat salutem omnium, & media ad illam sufficientia suppeditat: ob suauem tamen suam providentiam, regimur, alijque de causis accommodat se causis secundis, patiturque homines abuti suae libertatis arbitrio, & peccare.

Opponit tertio, desiderium, propter imperfectionem, quam inuoluit, non minus Deo repugnare, quam spem. Sic enim S.

Thom. lib. 1. contra gentes, cap. 89. ratione 7. in fine, comparat desiderium cum spe, quantum ad imperfectionem respicienti bonum non obtentum, sed obtinendum. Atqui spes Deo repugnat omnium consensu. Ergo & desiderium.

Respondeo negando maiorem nam desiderium circa bona extrinseca futura, nullam, respectu etiam Dei, imperfectionem inuoluit, ut ostendimus supra num. 29. Neque spes strictè sumpta pro actu sperandi, à quo toti virtuti nomen inditum est, Deo repugnat praecisè ex eo quod versetur circa bonum absens & futurum: sed ex eo quod versetur circa bonum arduum speranti, ac difficulter obtinendum. Deo autem nihil est arduum & difficile, alioquin esset Deus imperfectus, imbecillus, & aliquatenus imperfectus. Dixi, *spes strictè sumpta &c.* Nam late sumpta pro affectu conuenienti & honesto, circa proprium bonum simpliciter quod tale, non repugnat Deo circa bona sua extrinseca futura: estque idem ac desiderium circa huiusmodi bona ut sua. Quando autem Theologi communi consensu affirmant spem Deo repugnare, intelligunt de spe strictè sumpta, propter imperfectionem arduitatis, quam addit supra desiderium: vel quia putant spem essentialiter dicere ordinem, non modò ad bonum desideratum: sed & ad aliquem, virtute cuius, tanquam superioris & potentioris, bonum illud speramus. Deus autem non habet alium se superiorem & potentiorum, à quo sperare quicquam possit. Quae ratio minus mihi placet: quia iuxta communem sensum & modum loquendi, dicuntur homines ea sperare bona ardua, quae ipsimet suà solà operà & industrià assequi conantur, & in quibus esse quendis non pendent ab alio, quam à generali Dei concursu, de quo saepe non cogitant: adeoque illorum affectus, seu spes non respicit Deum, quia non fertur in incognitum. Maxime uero si quis, ut olim ethnici existimarent Dei concursum non esse necessarium ad operationes causarum secundarum. Quem errorem olim à Durando propositum vnus è Recentioribus libro integro hac de re edito eo stabilire conatus est.

SECTIO V.

Verum in Deo sit odium formaliter, & odium inimicitia?

NOTA primo, odium formaliter & propriè ac strictè, prout distinguitur à timore & tristitia, esse auersionem voluntatis malo simpliciter, & displicentiam illius: sicut amor specialiter sumptus & oppositus odio, est adhesio voluntatis ad bonum simpliciter, & complacentia illius. Ac sicut ex amore & complacentia boni oritur desiderium eiusdem boni, si absens est: & gaudium